

ՉԱՐԵՎԵԼԻԿԱՆ ՈՒՂԵՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Չարեւելիկն է իւր կրօնները եղբայր
Կրօնիկի հոգւոյ 10/22ին Պրիւսիոյ պիտի
ժամանեն։ Երկրիս թագաւորին փե-
սայն՝ Փաւստ Դեմ-Պրիւս, իւր կնիքը
հետ, Ռուսիայէն մեկնեցաւ Սիբիր
երթալու համար։ Մի քանի օր պիտի
կենան Վիեննայի մէջ, և հոն պիտի
վանան Երկրիս թագաւորին և անոր
որդւոյն՝ Նիքոլայ իշխանին հետ, և
միասին Յունաստան պիտի երթան։
Միջերկրական ֆրանսական նաւա-
տորան, ընդ հրամանարութեամբ Տիւ-
փեռէ ծովապետի, Պրիւսիոյ կ'երթայ
սոցոյնիւր Չարեւելիկ։

Չարեւելիկ իւր եղբոր հետ Հնդ-
կաստան ուղեւորելու առթիւ հիւր
պիտի լինի փոխարքայ Լորտ Լան-
տաունի, ի կալիփաթա Պոմպայի և
Մատթայի կուսակալը եւս մեծ պա-
տուով պիտի ընդունին զանոնք։ Յե-
տոյ միաստան և յիստի պիտի եր-
թան, ապա Սան Ֆրանցիսկո, ուստի
Ռուսիա պիտի վերադառնան՝ Միաց-
եալ Նահանգներէն անցնելով։

Աղբիւր. կառավարութեան տակա-
ւին պաշտօնական տեղեկութիւն չէ
հաղորդուած այս առաւ կայսերական
ճամբորդութեան վրայ, որք կ'երեւի
թէ անպաշտօնական պիտի այցելին
բրիտանական երկիրները։

ՌՈՒՍ ԲԱՆԱԿ

Ռուսիոյ պատերազմական նախա-
րարին յորժնած ծրագրոյն համաձայն,
առաւ բանակն աւելի պիտի ստուա-
րացուի՝ 80,000 խաղաղացի նոր զօրով
մը, կաւկասիոյ լեռնականներէն և
անդկարպետան զինուորն շատ մը
զօրք պիտի աւանդուի։ Միայն ինչեքի,
Քուկանի և Տարսիսանի դաւաճանե-
րէն 80,000 մարդիկ պիտի առնուին։

ԱՂԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Արմաւուր Գարեկանոց ինամակա-
րութիւնն այսօր ի նիստ գումարելով
պիտի ընթեռնուի այն տեղեկագրով
որը նոյն հաստատութեան Տեղաւ-
նակար Օրմանեան Կեր. Տ. Մաղա-
քիա Սրբազանի կողմէն յղուած են։

Այս տեղեկագրէն իւր յայտնուի
թէ այս տարուան ուսումնարգ թէ՛ն
չեն եղած արգամբիւն՝ հերոսան ուս-
տաւորաց թիւոյն թաղաքամասը, այլ
սակարկ հաստիքը քիչ պակաս տար-
բերութիւն մը ունին հերոսանէն,
վան զի ուսումնարգ որ առաւել Մի-
ջերկրականի ու Սեւ ծովու լրջակայնե-
րէն էին, տեսնելով Գարեկանոց ա-
շխարհաց ներկայութիւնն որք թուով
այժմ են իւր 22, և որոյ թիւը պիտի
հասնի այս տարի մինչեւ երեսունի,
տեսնելով միանգամայն նորայնի եռա-
յարկ հոյակապ այն թանի որ նորհիւ
Պատ. ինամակարութեան ջանքից կա-
ռուցուած է այժմ և որոյ ի շինութիւն
գրեթէ հազար ոսկւով ծախս եղած է,
աւաւորեն նորհաւ են իրենց բարե-
պաշտական նշանները։

Եկեղեցական պաշտամունք յոյժ
կանոնաւոր կատարուած են ընդ ան-
գղւ ջանքեր Օրմանեան Սրբազանի,
որ Ս. Եփրեմ առաւօտուն հանդիսաւոր
Պատարագ մատուցանելով միջին քաղաք
է ուսումնարգ ժողովուրդը, և յետ Ժա-
մբողութեան, տաճարի բակին մէջ,
որ ի խորան կեցած էին վայտ մը
զինուորք, օրհնած է զազգն Հայոց եւ
բարեկամութիւնները ըրած վան կե-
նաց Վեհ Սուլթանին որ համած էր
հրամայել Միւսկարաբիկին Նիկոմի-
դիոյ և զինուորական թոյր պաշտո-
նէից՝ արժուոյ ինամը հսկել ի զիւ-
րութիւն ու խառնուրդ։

Յաջորդ. օրը երեկոյնի փառաւոր
սեղան տրուելով զինուորական թոյր
պաշտօնէից եւ ինամակարութեան ներ-
կայացուցչաց, բարեկամութիւններ
եղբոր են վան երկարութեան կենաց
վեհ Սուլթանին եւ վան բարեկեցու-
թեան ազգի որ Հայոց ընդ ինամը իւ-
րին վեհապետութեան։

Հետեւեալ եւ ձիաւոր երկու վայտ
զօրաց մէկ մարդ մեկնելու է նոյն օրն
ուսումնարգ հետ, իսկ մնացեալ պի-
տի սպանին մինչեւ ցվարագայ թաւ
հոգաւ։

Աւստի անցեալ և այս տարուան հա-
տուած թաղաքական ցուցակը։

	1889	1890
Դարպաս	7.25-50	8.531-75
Բակալ	21.306	-17.005-25
Գանձանակ	7.838-25	-7.490-75
Մատաղ	5.144-25	-2.548-75
Պատակեր	3.473	-2.474-25
Մանկաւոր	1.603	-810
Նուէր	582-50	-688
Կեցակարութիւն	260	-118
Մայրական	801	-643
48.234-25	39.979-75	
Տարբերութիւն	8.254-50	

Կիսովոզակից մեզ գրուած են. «Եկարիչ
պ. Բաշկեւեան, որը այժմ գտնուած է
Կիսովոզակի մէջ, ինչպէս է հաւանքով գա-
նացած պատկերներ համար, որ մտադր
է Պետերբուրգի գեղարուեստական հան-
գիսին ներկայացնելու, որը տեղի կունե-
այ 1891 թ. Կիսովոզակի վերջերին, եւ
հայր Ալիքանի ուղարկեց նուէր, նոր
գրական գործունէութեան 50 ամալ յո-
րեկներու առթիւ, «Արարատ» պատկերը»
(Մշ.)

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏՏՈՒՆԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԵՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանա-
տան տնօրէն անուանեցաւ եղբորդուս-
կան մէքիմպի Մէհմէտ Ալի պէյ, և
Եղբորդուսկան մէքիմպի անուա-
նեցաւ Ջիւնա պէյ, մէքիմպի Ռու-
տական և Հանքոզուտ չինութեանց
նախարարութեան։

Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւանա-
տան տնօրէն օգնական անուանեցաւ
նոյն դիւանատան քարտուղարներէն
ձէմիլ պէյ։

Դոնեայի նահանգին կուսակալ ան-
ուանեցաւ Հանքի Հասան պէյ, նախ-
կին կուսակալ Գարեկի Նահանգին։
Մատեն գաւառին կառավարիչ
անուանեցաւ Արեֆի պէյ, նախորդ
կուսակալի տեղակալ ձիւտիւն։

Սախիւնի աստիճան տրուեցաւ Կիւ-
լանէի զինուորական երկրորդական
վարժարանին ուղղադրութիւնն ուսու-
ցիչ Հիւսէյին Քէմիլ Էֆէնտիի և Բա-
ղէի նախկին գաւառական առա-
ջին նախագահ Իսմայիլ Էֆէնտիի։

Առաջին կարգի Մէհմէտի պատ-
ուանչան տրուեցաւ Հանքային Պար-
տուց Վարուկան տնօրէն Մէլիմ Մէլ-
հանէ Էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէհմէտի՝ Իլպէ-
սան գաւառին կառավարիչ Ենուտ
Ջիւնաի Էֆէնտիի և Պէրուի Նաւա-
հանգատի վարչութեան տնօրէններէն
Պ. Էմանի։

Երրորդ կարգի Օսմանի՝ Աղբիւր-
ան պատրուի աստիճան հիւպատոս-
րանին թաղաք ման Պ. Պրիւսի թաղիցի։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱՆԱՏ

Բարձր. Մեծ-Եղբայրութեւ, Բարձր.
Սպարապետ և Գաւառական, Արտաքին,
Իշխանի, Երմանական ու Առեւտրական
գործող Կոմ. նախարարք երեկ ա-
ռաւօտ կայս. պալատ երթալով, վեհ.
Սուլթանին ինչ ինչ հրամաններն ստա-
ցան և յետոյ իւրաքանչիւրն իւր պաշ-
տօնատեղին գործան։

Գաղաքագետ Բրտան պեյ երեկ
կայս. պալատ գնաց և վեհ. Սուլթան-
ին ինչ ինչ հրամաններն ստացաւ։

Բ. Դրան կայս. Ամէտի դիւա-
նատան տնօրէն տնօրէն Մէհմէտ Ա-
լի պէյ, Դոնեայի տնօրէն կուսակալ
Հանքի Հասան պէյ և Եղբորդուսկան
տնօրէն մէքիմպի Ջիւնա պէյ,
երեկ կայս. պալատ գնացին և իրենց
նորհուրդ տուաւ պաշտօններու համար
նորհապատկութիւն յայտնելին։

ՄԻԼԻԹԵՆ ՎԱՐՈՒՐԱՐԱՆԻ ԵՐԱՐԱՆԱՐԿՆԵՐ

Յայտնի է թէ Միլիթի վարժարա-
նի այն չլինանաւորք, որոց տարբեր
քան - հինգն անցած է և որք կը
փախաբին զայսովստեմութեան պաշտո-
նի վարչ, որոնք որոշմամբ զոհանային
պարտին նախ և առաջ մէկ տարի կու-
սակալի մը կամ կառավարչի մը տրա-
մադրութեան ներքեւ աշխատելու հա-
զար զորչ ամալովստեմ։

Արդ, Ներքին գործող նախարա-
րութիւնը նկատելով որ այդ չլինանա-
ւորքները շատին արդէն կուսակա-
լաց ու կառավարիչներու յով պաշտո-
նի կրուած և իրենց պաշտօնավարու-
թեան պայմանաւոր լրացուցած են,
հրահանգ ուղարկած է ամեն կողմ որ
զարկազաններու ընտրութեան պա-
հուն այդ չլինանաւորքներուն նախա-
պատուութիւն տրուի։

ՄՈՒՂԱՅԻՐ ՓԱՇԱ

Վեհ. Սուլթանի թիկնապահ և
Ջինուորական Բնին Յանձնաժողովոյ
անդամ Յերիզ Մուրադի զինուոր
յաւառի պաշտօնով երգնկայ ուղեւո-
րեցաւ։

ԱՐԱՐԻԻՐ ՎԱՇԸՐ

Հ-Էֆէ-Է Կիւմանյի թէ Արարիկի
զօրաց վայտն, որ Դ. թարաւանակին
կը պատկանի, Արարիկիէն ճամբայ Կ-
լին է Բաղէն երթալու համար։

ՏՈՐՔՈՐ ԼՈՒՐԵ

Փրանսացի հաշակաւոր վերադարձ
Տր. Լապէ իւր որոշած ժամանակէն
շատ աւելի կանուխ մեկնեցաւ մայ-
րաքաղաքէն, վան զի վերջին աւուրց
խոնարհութիւնը փառաբեր եղած էր
իւր առողջութեանը։ Այսու հանգրձն
Տր. Լապէ ժամանակ ունեցաւ վերա-
բուժական երկու կարեւոր գործա-
դրութիւններ կատարելու։ Ի վարձա-
ւորութիւն այն գործունէութեան զօր
փրանսացի վերադարձը կուսայ Բա-
րիկու օմ. գաղթականութեան ինչ-
պէս նաեւ այն մասնաւոր հոգա-
ծութեան զօր կը տաւ օմ. հպա-
տակ բժշկական ուսումնողաց նկատ-
մամբ, վեհ. Սուլթանը բարեհաճած
է առաջին կարգի Մէհմէտի պատ-
ուանչան շնորհել Տր. Լապէի եւ Շե-
փազաթ պատուանչան տիկին Լապէի։

ՈՒՂԵՆՈՐՈՒԹՅՈՒՆ ԷՖԷՆՏԻ

Երմանական ժողովոյ անդամ Միւ-
լէյման Սուտի Էֆէնտի և Մալիէի
պաշտօններէն նախկին պէյ, որոց
պաշտօն յանձնուած էր ի Լոնտոն տը-
պագրիկի օմանեան նոր արժէթից
տպագրութեանը վրայ հսկել և յարա-
կից ալ գործողութիւնները կատարել,
երեկ իրիկուն Լոնտոն ուղեւորեցան
Երոպական կառավարութիւն։

Միւլէյման Սուտի Էֆէնտի մեկնե-
լէ առաջ կայս. պալատ գնաց և իւր
պաշտօնին վերաբերեալ կայս. ինչ ինչ
հրամաններ ստացաւ։

ԱՌՈՂԱՊԱՐԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

Հայէպէն եկած հեռագրից կը ծա-
նուցանեն թէ Եղբայրութեւ 24ին Հա-
լից քաղաքին մէջ քանու թէ հոգի
հետախուզ քանուցիւ, անոնց մեջ
մեծեր են։ Առաջուան բանաւածներէն
ևս եօթը մահեր պատահած են։

ՄԻԼԻՐ ՊԵՑ

Արտաքին գործող նախարարութեան
մէքիմպի և տար մամուլի զիւնին
տնօրէն Միլիթի պէյ, որ մէկ քանի
շաբաթ է ի վեր Երոպայ կը գտնուի,
այսօր Փարիզէն ճամբայ կ'ենէ մայ-
րաքաղաք գալու համար։

Միւլէյման Էֆէնտի թէ Միլիթի պէյ
Լոնտոն ևս գնացեր է և եթէ վեհման
հանգիստ, յառաջիկայ ճեպարկաց
կառավարութիւն մայրաքաղաք կը
հասնի։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

Ոստիկանութեան նախարար Նազմ-
պէյ երեկ կայս. պալատ գնաց և
վեհ. Սուլթանին ինչ ինչ հրամաններն
ստանալէ յետոյ Բ. Դուռը գնաց ուր
տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եղբայր-
ին հետ։

Մեհմէտ Սուլթանի երեկ իրիկուն Սպա-
րապետի Դուռը գնաց և հոն ինչ ինչ
խնդրաց վրայ խորհրդակցութիւն մը ու-
նեցաւ Սպարապետ Բարձր. Ալի Սաիկ
փաշայի հետ։

Նազմ-պէյ իւր պաշտօնատեղին
վերադառնալու տեսակցութիւն մը
ունեցաւ նաեւ քաղաքագետ Բրտան
պէյի հետ։

Պ Ր Ո Ւ Ս Ս

Պրտապէն կը գրեն մեզ թէ նա-
հանգին կուսակալ Մահմաւ փաշայի
ջանիք տեղւոյն երկրագործական, ար-
հեստական և առեւտրական վիճակի
որ քան զոր բարւոյնքը վրայ է, և
այս անգամ Առեւտրական Սենեկին
անդամաց ընտրութիւնը կատարուե-
լով բարեկրու անձինք անգամակցած
են այդ ժողովոյն որուն Ա. նախագահ
ընտրուած է Բարսեղ Էֆէնտի Օհան-
եան, Յիւնայ անձին առեւտրական
տաղանթն և բարերար ընտրու-
թիւն հանրամանով եղած է քաղա-
քին մէջ։ Վեհ. կուսակալը մասնաւոր
գոհունակութիւն յայտնած է այս ընտ-
րութեան համար։

ՄԱՐԱՍՏԻՆԻ ՍԱԿԱՐԿԵՐ

Երեք ամիս առաջ վեհ. Սուլթանն
հրամայած էր Պրտու մարտական կից
ընդհանուր միջնորդներ չլինել, որոց
հաստատուութիւն մարտային նոր սակա-
զներն Տէրութեանց կողմէ ընդունե-
լութեան պայմանաց մի կը կազմէ
կայս. Իրաւէն երկու քիչ յետոյ
կայս. ինտիմութիւն այն ինչ արձակ
գետներ վրայ ուր կը բարձրանան
Պաշէ Դարբի մարտական շէնքերը,
Սակայն այդ գետներ ծովուն մտաւոր
թիւնն պատմաւոր ամբողջ ընթացիկ,
հարկ տեսնելու էր երկրի գերաններ
մտցունել հիմնը մէջ։ Այս արհատու-
թիւն առաջ կը տարուի երեք ամսէ ի
վեր եւ տակաւին աւարտած է։

Ընդհանուր միջնորդաց պիտի
բաղկանան երեք քաղաքներ ու երկաթ-
այ մեծ շէնքեր, որոց կառուցումն
հանրապետ ինտիմութեանց նախարարու-
թեան հսկողութեան յանձնուած է։
Միջնորդներն աւարտելուն պէս,
գործարարութեան գործի պիտի սկսի
նոր սակագիր, և ամեն ջանք կը
տարուի այդ ինտիմութիւնը մարտ 1էն
առաջ աւարտելու համար, վան զի
Բ. Դուռը կը փափագի այդ թուական
նէն գործարարութեան զին ծախսային
նոր սակագիրը, Այդ սակագիրը եր-
կու յօդուածները միայն վերջնական
կարգադրուած չեն դեռ, այն է առ-
ական ալիւրի և քարիկի մարտարաց
վերաբերեալ յօդուածները, որոց մա-
սին զոյցացել համաձայնութիւնը վա-
ւերացած չէ վերջնական։

Գերմանիոյ հետ կնքեալ առեւտր-
ական զայնագիրը վաւերացան ձե-
ականքներով եւս միայն կը կարտուի
Բ. Դուռը կը յաւայ առեւտրական
դաշնագրի կնքելու միւս տէրու-
թեան հետ, բայց եթէ այդ քանը
չ'ըլլայ իսկ, մարտային նոր սակագիրը
պիտի գործարարութիւն առեւտր. դաշ-
նագիր չ'ընթաց տեսութեան ամենին
աւելի նպաստաւորեալ ազգի վերա-
բերեալ տրամադրութիւնները պիտի
վայելին։ (Լ. Հեւս)

ԷՐԹՈՂՈՂՈՒՆԻ ՉՈՒՆԵՐԸ

Մովային նախարար Վեհ. Հասան
փաշա 15,000 զորւշ նաւարած է ի Նը-
պաս Էրթ-Էրթ նաւարածութեան
խորհուրդ տպարից ու զինուորաց ըն-
տանքներուն, Մովային խորհրդոյ
նախագահ Հասան փաշա՝ 5000 և Ռե-
մա Միւհաթ Էֆէնտի՝ 500 զորուշ։

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱՐՈՒՂՈՒՆՈՒՆ

Րումէլիի երկաթուղւոյ արժէթից
թղ զինակահանութեան շահող, բայց
տեղերը չնկարագործ տուններէ յաւել-
եալ 35,000 ոսկւոյ գումարն ինչեւ
արժէթից ընթաց յաւելցուցուին ի
վեր, Սաւ. Հանքային Պարտուց վար-
չութիւնը 28,902 արժէթից թղ զինակ-
է հրապարակէն։

ԹՈՒՐ-ՍԻՆԱՅԻ ՄԱՐԱՐԱՆՈՒՆ

Ուրլայն կը գրեն մեզ սեպտ. 20
թուականաւ։

Էփեսոս-Ունեման շրջանակային ըն-
կերութեան Արտաքին շրջանակը Թ. Սին-
հի օր քարտէքին սպասուելէ յետոյ 817
ուսումնարանով բեռնարկուալ ամառ
11/23ին մեկնեցաւ յիւնայ մարտահոգէն,
և ամառ 18/30ին Ջիւնայի մօտ Ռու-
լա հասաւ՝ ուր տեսնուեալ քարտէքին
սպասել որոշուած է Կարմիր ծովէն Թուր-
քիա եկող ամեն շրջանակներու համար։

Ճամբորդներու առողջական վիճակն յոյժ
զոհացուցիչ է, հոս երեկ երկու մահեր
միայն տեղի ունեցան բնական հիւանդու-
թեան։ Ընդհանրապէս Թ. Սին-հի և
Թ. հոս մեկնողները 65-90 տարեկան ծե-
րունի հիւանդներ են՝ որոնք ճանապարհի
տառապանքներ խոնկել, սեռելով մա-
սին եւս անտուկայ լինելով արդէն, ա-
ռողջական վիճակին կը խանգարի և փոք-
րիկ անհաշու տուրքներ մը ուրիշ հիւան-
դութեան կը փոխուի։ Այս խորհուրդներ
նոյն իսկ Թ. Սին-հի թիկնապետ ևս հա-
տատեցին թէ, մեկնողներն մեծապէս
մարտ իշխուելով կուրած հիւանդութե-
անք բուժուած են և ոչ թէ հետախուզէ,
Հետախուզ քաղաքին, ինչպէս Թ. Սին-
հի առողջական վիճակի վերաբերեալ ընդ-
հանուր տեղերէ թիկնապետ Գ. Բարսիլ
հրահանգէ շրջանակներուն ևս փոխադրել
մէջ։

ԹԱՂԱՐԱՆԱԿԱՆ ՏՆՈՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ ՄԸ

Թաղապետութեան Ա. շրջանակն առա-
ջարկած է Թաղապետութեան որպէս մէջ
Սիւրէնի երկաթուղւոյ կայարանին վրէ
թաղապետական պաշտօնակները գտն-
ուին, հարկ եղած զիւրութիւններն ըն-
ծայելու համար մայրաքաղաքս եկող օ-
տարագրի ուղեւորաց։

Թաղապետութեան Ա. շրջանակը նկա-
տելով որ իսկ մը անձանք անձեռն օտար-
ագրի ուղեւորաց առաջնորդութիւն ընե-
լով գէշ ապագայութիւն մը կ'ընեն անոնց
վրայ, առաջարկած է Թա

